

Bestuurlijk standpunt gemeente Bronckhorst ten opzichte van het zoekgebied Defensie voor een grootschalige munitieopslag

Het ministerie van Defensie heeft in haar Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) aangekondigd op verschillende locaties in Nederland te zoeken naar ruimte voor grootschalige munitieopslag. In december 2023 werd in de Notitie reikwijdte en detailniveau aangegeven dat er een globaal zoekgebied was in Bronckhorst en op 31 mei 2024 bleek uit de Nota van Antwoord dat het gaat om het gebied rondom de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg. De positionering van een grootschalige munitieopslag op deze locatie raakt de gemeenschappen van Toldijk, Achter-Drempht en Hummelo.

We begrijpen de nationale noodzaak van de zoektocht van Defensie naar een geschikte locatie, maar we zien in het gebied Toldijk dat de balans omslaat naar een onacceptabele situatie. De komst van de munitieopslag zal ongekend grote gevolgen hebben voor de leefbaarheid in de gemeenschappen Toldijk, Hummelo en Achter-Drempht.

In het proces om te komen tot een definitief besluit, heeft Defensie aangegeven dat onder andere het bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak meegewogen wordt. Wij, het college van burgemeester en wethouders, maken ons bestuurlijk standpunt kenbaar via deze memo. Dit standpunt bespreken wij graag mondeling met het ministerie van Defensie tijdens een gesprek op korte termijn.

Graag brengen we bij defensie onder de aandacht dat in de Notitie Reikwijdte en detailniveau Nationaal Programma Ruimte voor Defensie wordt genoemd: “Bij de MER-en die het Rijk maakt, wordt bij het bepalen van de effecten op de fysieke leefomgeving, een brede benadering gehanteerd. Dus niet alleen de klassieke milieuthema's (...) worden beschouwd, maar ook thema's die onder de noemer 'brede welvaart' vallen, zoals gezondheid, welzijn, economie en wonen. Ook voor de MER bij het NPRD vormt deze brede benadering de basis voor de effectbeschrijving en – beoordeling (...).” In dit bestuurlijk standpunt wordt weergegeven wat volgens ons college de effecten zijn op de brede welvaart in dit gebied, mocht gekozen worden voor deze zoeklocatie.

Ons bestuurlijk standpunt baseren wij op de volgende punten:

Ontwrichtend voor de samenleving

De ontwrichtende werking van een munitiedepot aan de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg is in de sterke gemeenschappen van Toldijk, Hummelo en Achter-Drempht enorm. Een aanzienlijk deel van de inwoners en ondernemers in en rondom deze kernen wordt geraakt door de zware restricties rondom het munitiedepot. Het college is van mening dat deze locatie onacceptabel is voor een grootschalige munitieopslag.

Maatschappelijk effect is onacceptabel

Wij vinden als bestuur van de gemeente Bronckhorst het maatschappelijk effect van de mogelijke munitieopslag onacceptabel in onze gemeenschappen. Meerdere gemeenschappen worden ontwricht. Niet alleen dienen veel inwoners gedwongen te verhuizen en meer dan 100 huizen te verdwijnen, ook het voortbestaan van de dorpen en bijbehorende dorpen op het spel. Basisvoorzieningen vallen binnen het gebied en raken daarmee direct de leefbaarheid van de kernen. Hieronder zullen we meer context geven bij deze argumenten.

De effecten van een mogelijke munitieopslag hebben we gemeten in de voorlopige zonering die op dit moment (juli 2024) bij ons bekend is.

In onze gemeente worden een groot aantal woningen getroffen.

In het zoekgebied in onze gemeente wordt een groot aantal woningen getroffen binnen de A- en B-zone. In totaal gaat het om 104 woningen in de A- en B-zone waarin niet meer gewoond mag worden (zie figuur 1 tabel Ministerie van Defensie). Het gaat niet alleen om steen, maar om iemands thuis, innovatieve familiebedrijven en monumentale panden. Dit heeft een enorme impact op de levens van onze inwoners, die hun huis moeten verlaten en in sommige gevallen ook hun bedrijf verliezen.

Afstand	Biddinghuizen	Dronten	Dalfsen	Weerselo	Zevenaar	Zoelen-Oost	Zoelen-West	Hummelo
400 m (A-Zone)	1	9	19	3	12	9	7	34
700 m (B-Zone)	4	14	32	21	27	21	29	70
1400 m (C-zone klein)	18	29	136	114	53	103	118	184
1900 m (C-zone groot)	26	56	274	408	82	275	303	319

Aantal woningen binnen verschillende afstanden

Figuur 1 Tabel van ministerie van Defensie - Presentatie 13 juni Apeldoorn

Defensie heeft in haar presentatie op 13 juni in Apeldoorn aangegeven hoe de zoneringen zijn opgebouwd en welke gevolgen en restricties deze zoneringen met zich meebrengen.

Zone A: geen beperkt, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en locaties.
Geen autowegen, autosnelwegen, spoorwegen, vaarwegen of parkeerterrein voor meer dan 10 motorvoertuigen.
Geen agrarische activiteiten die een meer dan incidentele aanwezigheid van enkele personen vereisen.

Zone B: Geen beperkt, kwetsbare of zeer kwetsbare gebouwen en locaties.

Zone C: Geen gebouwen waarin doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is met: vlies- of gordijngewels en grote glasoppervlakten.

Aantal inwoners dat geraakt wordt door alleen al de aanwijzing als zoeklocatie is enorm

Aantal inwoners per zone	
Zone	Totaal
Zoekgebied	12
A-zone	80
B-zone	96
C-zone	731
Eindtotaal	919

Figuur 2 Tabel van gemeente Bronckhorst op basis van gegevens Defensie

Wanneer Defensie kiest voor deze zoeklocatie betekent dit dat 919 inwoners van onze gemeente worden geraakt binnen de voorlopige zonering.

In het zoekgebied, de A-zone en de B-zone gaat het om 188 personen die zeer direct geraakt worden en hun huis moeten verlaten en/of met hun bedrijf moeten stoppen. Dat vinden wij onacceptabel.

Daarnaast worden nog eens 731 inwoners geraakt in de C-zonering. Daar is sprake van zware restricties die de leefbaarheid beïnvloeden. We zijn ons ervan bewust dat mocht het tot een daadwerkelijke realisering van een grootschalige munitieopslag komen, de zonering mogelijk zal wijzigen, dit neemt niet weg dat de impact onverminderd groot blijft.

De gemeenschappen waarvan de meeste inwoners geraakt worden zijn Toldijk, Achter-Drempt en Hummelo. Onderstaande tabel geeft het aantal inwoners per plaats weer die in het beoogde gebied van het munitiedepot wonen.

Plaats	Aantal inwoners per plaats die in de zone wonen
Zelhem	2
Toldijk	502
Hummelo	163
Hengelo	28
Drempt	203
Steenderen	14
Keijenborg	7

Figuur 3 Tabel van gemeente Bronckhorst op basis van gegevens Defensie

Uit de tabel wordt duidelijk dat de meeste inwoners in de gemeenschap Toldijk getroffen worden. Meer dan de helft van de inwoners woonachtig in het postcodegebied van Toldijk valt binnen de zonering. Hiermee wordt Toldijk onevenredig en onacceptabel hard geraakt. Daarmee staat de leefbaarheid en voortbestaan van het dorp op het spel. Niet alleen de inwoners binnen de zonering worden geraakt, maar ook daarbuiten doordat voorzieningen afnemen en bijeenkomsten niet meer mogelijk zijn. Ook een groot aantal inwoners en

bedrijven van de gemeenschappen Hummelo en Achter-Drempht vallen binnen de zonering, waardoor ook deze gemeenschappen geraakt worden.

De leefbaarheid in de gemeenschappen neemt af

De restricties binnen de verschillende zonering hebben een onacceptabel effect op de leefbaarheid in de gemeenschappen. In het geval van Toldijk geldt dat ruim de helft van de inwoners binnen de zonering woont. Wanneer deze mensen uit het dorp trekken, heeft dit direct invloed op de leefbaarheid. In het gebied wonen relatief veel jonge gezinnen. Daardoor zijn de gevolgen ook voor de langere termijn voelbaar. Voorzieningen zoals scholen en verenigingen staan onder druk, doordat hun leden vertrekken. Ook vallen belangrijke voorzieningen zoals winkels, restaurants, openbaar vervoer en bedrijven binnen de zonering. Belangrijke evenementen die bepalend zijn voor de leefbaarheid en het behouden van het naoberschap van de dorpen, kunnen niet langer georganiseerd worden omdat deze niet toegestaan zijn binnen de zoneringen. Er verdwijnen mogelijk belangrijke ontmoetingsplekken. Dit raakt de pijlers waarop de gemeenschappen zijn gebouwd. Niet alleen inwoners binnen de zonering worden dus getroffen, maar ook die van omliggende kernen. Wanneer een aanzienlijk deel van de inwoners direct getroffen wordt en de kernen zelf ook indirect getroffen worden door de plannen van Defensie, is het effect wat ons betreft te ontwrichtend voor onze inwoners en sterke kernen! Naast de impact op de leefbaarheidsaspecten interfereert de mogelijke komst van het munitiedepot toekomstige gebiedsontwikkelingen om de doelen van onze omgevingsvisie en de opgaven in het landelijk gebied te behalen.

Woningtekort

De komst van het munitiedepot betekent voor dit gebied dat 104 huishoudens op zoek moeten naar een nieuwe woning. Door de woningnood in onze gemeente, kunnen deze inwoners niet allemaal een andere woning krijgen binnen de gemeentegrenzen, laat staan binnen het dorp/de kern waarin zij op dit moment woonachtig zijn. De verwachting is dat een groot deel uit onze gemeente moet verhuizen, maar ook bij omliggende gemeenten is sprake van een woningtekort. Deze gedwongen verhuisbewegingen naar woningen buiten de eigen kern/dorp, gemeente of mogelijk zelfs regio hebben een enorme gevolgen op het persoonlijke leven van deze inwoners, die hier vaak generaties lang wonen.

De bereikbaarheid van het gebied neemt af

Het genoemde gebied doorsnijdt diverse wegen, ook doorgaande wegen. De bereikbaarheid van bewoners wordt beperkt, ook van de inwoners ruim om het gebied heen. De afstanden die gereden moeten worden, worden groter en de bereikbaarheid van het gebied neemt af.

Maatschappelijk draagvlak ontbreekt volledig

Tijdens de inwoneravond die de gemeente op 15 juli organiseerde over het onderwerp, heeft ook Defensie ervaren dat het maatschappelijk draagvlak voor een mogelijk munitiedepot volledig afwezig is. De onrust in de samenleving is groot en zichtbaar werd dat ook deze fase

van de zoektocht van Defensie heeft verstrekende gevolgen op de persoonlijke levens onze inwoners. Dit wordt ook duidelijk in de bijgevoegde zienswijze (bijlage 1) die is ingediend door de inwoners uit het gebied. In deze zienswijze wordt de ontwrichtende werking van een mogelijk munitiedepot op de locatie in Toldijk krachtig uitgewerkt.

We vragen Defensie aandacht te hebben voor het ontbreken van maatschappelijk draagvlak en heldere communicatie over het proces.

Tot slot

Middels deze memo hebben wij als gemeente Bronckhorst een beeld geschetst van de enorme maatschappelijke impact die de mogelijke keuze voor de locatie in onze gemeente heeft.

We willen nog toevoegen dat we geen enkele vorm van munitieopslag binnen het zoekgebied acceptabel vinden. De ontwrichtende werking blijft bestaan vanwege de demografische samenstelling van het gebied. Ook bij mogelijk meerdere kleine opslaglocaties kan de maatschappelijke impact mogelijk nog groter worden.

We willen nogmaals herhalen dat de ontwrichtende werking van een munitiedepot op de beoogde locatie in Toldijk zo groot is, dat deze locatie in ons perspectief niet geschikt is en onacceptabel is! Zowel het maatschappelijk draagvlak als het bestuurlijk draagvlak voor de komst van een munitiedepot op deze locatie ontbreekt volledig.